

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 235.709 van 8 september 2016
in de zaak A. 220.157/IX-8913**

In zake: Wout VAN BREDA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Myriam Van den Abeele
kantoor houdend te 9052 Gent
Bollebergen 2 A bus 20
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW VRIJ INSTITUUT VOOR TECHNISCH
ONDERWIJS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Louis Wouters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Jan Van Rijswijcklaan 1-3

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 1 september 2016, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van het Vrij Instituut voor Technisch Onderwijs te Hoogstraten van 16 augustus 2016, om aan Wout Van Breda het oriënteringsattest B uit te reiken.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 september 2016, om 10.30 uur.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Myriam Van den Abeele, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Louis Wouters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2015-2016 leerling in het eerste leerjaar van de tweede graad bouw- en houtkunde (TSO) in het Vrij Instituut voor Technisch Onderwijs (VITO) te Hoogstraten.

Op het einde van het schooljaar behaalt verzoeker jaartekorten voor Engels (46%), mechanica (49%) en elektriciteit (47%).

De delibererende klassenraad beslist om aan verzoeker een oriënteringsattest B toe te kennen, met clausulering voor de TSO-studierichtingen biotechnische wetenschappen, bouw- en houtkunde, elektriciteit-elektronica, elektromechanica en techniek-wetenschappen.

Op gemotiveerd beroep van verzoeker beslist de beroepscommissie op 16 augustus 2016 tot “het behoud van het B-attest”, met clausulering “voor TBH4, TBIO4, TEE4, TEM4, TTW4 en met advies TBO4”. Daartoe overweegt de commissie wat volgt:

“Er werd door de delibererende klassenraad een B-attest gegeven met clause voor TBH4, TBIO4, TEE4, TEM4, TTW4 met advies TBO4. De beroepscommissie neemt in overweging de stukken van het dossier zoals dit ter inzage was van de ouders en de resultaten en beoordelingen hierin opgenomen.

Wat de verwijzing van de ouders naar de aanwezigheid van een eventuele vorm van dyslexie betreft is er geen objectief element aanwezig om dit aan te tonen of te betrekken in de afweging. In de verhouding tussen de resultaten en beoordeling voor taal- en andere vakken zijn er ook geen aanwijzingen in die zin.

Er is algemeen een zwak resultaat op de doorstromingsvakken, voornamelijk op wiskunde, en er zijn drie tekorten.

De resultaten op examens zijn in verhouding nog zwakker, in de eerste periode 4 tekorten, in de tweede periode 5 tekorten en in de derde periode 5 tekorten.

In verschillende vakken zijn kennis en vaardigheden onvoldoende verworven om met kans op succes naar een 4de jaar TBH te gaan.

De theorie voor de vakken in TBO4 is minder zwaar dan deze voor de vakken in TBH4 en betreft niet enkel het wegvallen van het vak elektriciteit.”

IV. Ontvankelijkheid van de vordering

Exceptie

4. De verwerende partij werpt op:

“De vordering is gericht op een schorsing van de beslissing van de interne beroepscommissie.

Een schorsing van deze beslissing kan geen rechtstreeks voordeel geven aan de verzoekende partijen.

Bij een eventuele schorsing hebben de verzoekende partijen immers nog steeds geen A-attest bekomen waarmee zij toegang zouden hebben tot de door hen beoogde richting van het 4de jaar.

De verzoekende partijen hebben dan ook geen rechtstreeks belang bij de gevraagde schorsing.”

Beoordeling

5. Indien de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing wordt bevolen, verschaft dit inderdaad verzoeker nog niet het beoogde A-attest. De schorsing, hoewel voorlopig van aard, is evenwel een aansporing aan

de beroepscommissie de zaak niet op zijn beloop te laten maar reeds onmiddellijk en zonder de verdere afwikkeling van de annulatieprocedure af te wachten, de aangevochten en onwettig lijkende beslissing te heroverwegen en, mede ook gelet op de aangevoerde uiterst dringende noodzakelijkheid en op het recht van een leerling op een vaststaande uitslag, ze desgevallend in te trekken en door een nieuwe beslissing te vervangen. Dat is ook *id quod plerumque fit*: wat in dit soort betwistingen het normale procedureverloop is. Indien overigens een beroepscommissie onwillig zou blijken te zijn om tot die heroverweging over te gaan, dan kan de leerling de Raad van State verzoeken om bij wijze van voorlopige maatregel een bevel in die zin te geven.

6. De exceptie wordt verworpen.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

7. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

VI. Uiterst dringende noodzakelijkheid

Uiteenzetting

8. Verzoeker zegt met zijn verzoekschrift “een zo min mogelijke impact [...] op de schoolloopbaan” na te streven, “heil dat niet van de gewone schorsingsprocedure” kan worden verwacht.

Beoordeling

9. Het mag vaste rechtspraak van de Raad van State heten dat het dreigend verlies van een schooljaar een nadeel uitmaakt dat binnen een gewone schorsingsprocedure niet tijdig zal kunnen worden gekeerd.

Verzoeker heeft minder dan vijftien dagen laten verstrijken tussen de kennisgeving van de bestreden beslissing en het instellen van de huidige vordering. Anders dan de verwerende partij betoogt in haar nota met opmerkingen, spreekt dit tijdsverloop niet de ingeroepen uiterst dringende noodzakelijkheid tegen.

VII. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

10. Verzoeker voert in een eerste middel de schending van het motiveringsbeginsel en van het zorgvuldigheidsbeginsel aan.

In de eerste plaats verwijt verzoeker de commissie zich te wagen aan een oordeel omtrent het bestaan van aanwijzingen inzake dyslexie. Een beroepscommissie vermag over deze problematiek niet zelf uitspraak te doen, nu deze daar de competentie noch de bevoegdheid toe heeft. Haar oordeel spreekt volgens verzoeker de objectieve gegevens uit het dossier tegen.

De commissie motiveert voorts dat er algemeen een zwak resultaat op de doorstromingsvakken is, in hoofdzaak voor wiskunde, en dat er drie tekorten zijn. Deze motivering is onjuist, abstract, vaag en weinigzeggend. Ze geeft daarbij niet aan wat onder doorstromingsvakken is te verstaan. In de veronderstelling dat dit alle vakken zijn die tevens in het leerplan opgenomen zijn in

TBH4, betreft dit alle vakken met uitzondering van het vak elektriciteit, dat wegvalt in het curriculum. Daarnaast zijn de resultaten van verzoeker evenwel allerminst “algemeen zwak”. Daarbij dient opgemerkt dat hij een ruim slaagcijfer haalt van 57% voor het vak wiskunde, met slaagcijfers zowel voor dagelijks werk als voor de examens voor dit vak. Slaagcijfers zijn slaagcijfers, hetgeen weerspiegelt dat voldoende basis aanwezig is in hoofd van de leerling voor het bewuste vak, indien verdere omstandige, precieze, relevante en correcte motivering anderszins ontbreekt.

De commissie stelt ook dat in verschillende vakken kennis en vaardigheden onvoldoende verworven zijn om met kans op succes naar een vierde jaar TBH te gaan. De commissie laat na aan te geven over welke vakken het gaat of verdere motivering te verschaffen. De commissie motiveert op geen enkele wijze waarom zij van oordeel is dat aan verzoeker geen kans op succes zou toekomen in TBH4. Het blijft bij een abstracte, nietszeggende en vage premisse die het formelemotiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel schendt.

De commissie maakt als laatste overweging, inzake het gegeven advies om over te gaan naar de richting bouwkunde, dat de theorie in TBO4 minder zwaar is en dat dit niet enkel het wegvallen van het vak elektriciteit betreft. Ook deze motivering is te abstract en biedt onvoldoende antwoord op de bezwaren van verzoeker, opgeworpen op intern beroep. Verzoeker merkt dienaangaande samengevat het volgende op:

- het leerplan Engels is hetzelfde voor alle richtingen TSO tweede graad die geen taalspecifiek gedeelte omvatten; hierdoor is het tekort voor Engels niet bepalend geweest voor dit B-attest aangezien hij geadviseerd wordt naar TBO4 te gaan, waar hetzelfde leerplan behaald moet worden;
- inzake elektriciteit: dit vak staat volgend jaar niet meer in de lessentabel voor TBH4; nochtans wordt dit vak wel mee opgenomen in de motivering van het B-attest;

- het advies om over te stappen naar TBO4 contrasteert met het gegeven dat Engels hetzelfde leerplan volgt, dat mechanica een zeer kleine en betwistbare onvoldoende is en dat elektriciteit als vak wegvalt;
- andere argumenten over behaalde resultaten werden niet opgenomen in de motivering.

Verzoeker wijst op de “overtuigende slaagcijfers” die hij behaalt voor een aantal richtingspecifieke vakken:

Technisch tekenen 73%

Constructie 59%

Materialen 64%

Toegepaste chemie 61%

Toegepaste fysica 54%

Studie praktische uitvoeringen 59%.

Als besluit betoogt verzoeker dat de bestreden beslissing:

- onvoldoende antwoord biedt op de door hem ingeroepen bezwaren, zo bijvoorbeeld wordt niet aangegeven of en op welke wijze de argumentatie inzake de vakken mechanica en elektriciteit in overweging werd genomen;
- vaag en abstract is en dat de gegeven clausulering onvoldoende *in concreto* wordt gemotiveerd;
- clauseert voor 5 richtingen TSO, maar dat geenszins wordt aangegeven waarom hem specifiek voor die richtingen de toegang moet worden ontzegd.

11. De verwerende partij citeert de motivering van de bestreden beslissing en merkt op dat de onderdelen van deze motivering niet los van elkaar gezien mogen worden, doch op elkaar betrokken moeten worden en op de resultaten en beoordelingen in het dossier van verzoeker welke ook aan hem en zijn ouders gekend waren.

Zij licht toe:

“24. [...]

Deze [geclausuleerde] studierichtingen zijn gericht op het doorstromen naar professionele opleidingen (professionele bachelor) en een beperkt aantal academische opleidingen in het hoger onderwijs.

De inhoudelijke klemtonen van de studierichting bouw- en houtkunde TSO liggen bij wiskunde, technische processen en technologie (zie bijlage pagina 117). Het abstractieniveau is abstract-theoretisch. Het verwerven van probleemoplossende vaardigheden is dan ook heel belangrijk. Deze vaardigheden heeft Wout onvoldoende verworven.

De klassenraad was wel van oordeel dat Wout voldoende kennis en vaardigheden heeft verworven om met een reële kans op slagen de studierichting TBO4 aan te vatten. De studierichting Bouwtechnieken TSO is dan ook theoretisch duidelijk minder zwaar dan de richting Bouw- en houtkunde TSO (zie bijlage pagina 118).

Zo is er een groot verschil tussen de doelstellingen die moeten gerealiseerd worden voor wiskunde, Frans en de technische vakken (zie lessentabellen en bijhorende leerplannen, bijlagen pagina 130-131).

Wout kan hierdoor ook de nodige tijd vrijmaken om zich basisdoelstellingen van Engels uit het eerste leerjaar van de 2de graad alsnog eigen te maken.

TSO leerlingen die slagen in de studierichting Bouwtechnieken TSO verwerven de startkwalificatie om tewerkgesteld te worden in de bouwsector maar kunnen ook doorstromen naar een beperkt aantal professionele bacheloropleidingen in het hoger onderwijs of een Se-n-Se opleiding. De inhoudelijke klemtonen liggen hier bij technische processen, technologie en praktijk.

25. Verzoekende partijen zijn hiervan op de hoogte en dit blijkt ook uit de bijlagen 5 van hun stukkenbundel.

Dit zijn precies de lessentabellen (bijlagen pagina 130-131) waarnaar verwerende partij verwijst.

Voor bouwtechnieken wordt hierbij vermeld:

‘Accenten:

Leerlingen van de optie bouw- en houttechnieken, die een wat minder zuiver theoretische opleidingen wensen, kiezen voor bouwtechnieken.

De algemene vorming is dezelfde als deze van elektrotechnieken, mechanische technieken en houttechnieken.

Een opmerkelijk verschil met de meer theoretische studierichtingen (bv. Bouw- en houtkunde) is dat men 2 uren minder wiskunde heeft. Dit beperkt wel de latere studiemogelijkheden.

Verder krijgt deze opleiding een duidelijk praktischer gericht karakter door meer praktijk en minder theoretische vakken.’

Dit blijkt ook uit het leerplan wiskunde (bijlagen pagina 125-29) waarbij bouw- en houtkunde voor wiskunde leerplan b volgt en bouwtechnieken leerplan d (zie bijlage 129).

26. Dit is precies ook de motivering van de interne beroepscommissie die er op wijst dat naast de tekorten er een zwak resultaat is op de doorstromingsvakken, voornamelijk wiskunde.

Dat de resultaten op examens nog zwakker zijn met veel tekorten wat erop wijst dat de stof onvoldoende verwerkt werd en beheerst wordt.

Dat in verschillende vakken kennis en vaardigheden onvoldoende verworven werden om met kans op succes een 4de jaar bouw- en houtkunde aan te vatten.

Dat in de richting bouwtechnieken daarentegen de theoretische belasting minder zwaar is zodat Wout daar wel perspectieven heeft.

De interne beroepscommissie heeft in haar motivering niet uitdrukkelijk verwezen naar de te beperkte inzet, doch deze blijkt uit het dossier van Wout en onder andere uit de opeenvolgende rapporten en contacten met de ouders.”

De verwerende partij stelt voorts nog ‘ondergeschikte’ opmerkingen te maken. Zij gaat in de eerste plaats uitvoerig in op het gebrek aan inzet waarover de klassenraad unaniem was en vervolgens op de grieven met betrekking tot de dyslexie. Zij licht toe dat met ‘algemene vakken doorstroming’ de vakken Frans, Nederlands, wiskunde en Engels zijn bedoeld. Tegenover het slaagcijfer voor wiskunde stelt zij een verklaring van de vakleerkracht wiskunde.

Zij onderstreept ten slotte nog het verschil aan “theoretisch gewicht” in de richting TBH4 in vergelijking met TBO4:

“Zoals de lessentabellen (bijlage pagina 130-131) aangeven omvat TBO4 10 uren praktijk. Dit heeft tot gevolg dat er bij TBO4 een minder zware theoretische belasting is van 24 lessen tegenover 30 lessen in TBH4.

Als we daarbij in rekening brengen dat ‘Studie praktische uitvoeringen’ geen zuiver praktijkvak is, maar naast de praktische component ook een extra theoretische belasting omvat, merken we dat er een verschil van 10 lessen per week is betreffende de theoretische vakken.

Het belang van ‘inzet’ zoals in de initiële motivatie van het B-attest aangegeven blijkt toch bevestigd te worden door de ouders bij de rapportopmerkingen onderaan. Gezien het gebrek aan inzet is het dan ook aangewezen om voor een minder zware theoretische belasting te kiezen (TBO4) of toch TBH3 te hernemen mits de nodige inzet om zo de nodige bagage te verwerven voor de hogere jaren.

Engels is dan eveneens een factor in de clausulering voor de ‘sterke theoretische richtingen’. De leerling zal deze onvoldoende kunnen bijwerken door het jaar te hernemen of door meer tijd te investeren in het vak gedurende het volgende schooljaar. Dit is enkel mogelijk als er een minder

zware theoretische belasting is. Daarom de clausulering van de abstract-theoretische richtingen.

Betreffende elektriciteit is het zo dat deze leerstof terug zal komen in andere onderdelen. Hetzelfde geldt voor mechanica.

Wat de cijfers en beoordelingen betreft die de interne beroepscommissie in haar afweging betreft werden deze niet vermeld in de motivering doch deze cijfers en beoordelingen zijn aan alle betrokkenen gekend vanuit o.a. de rapporten, waarnaar in de motivering verwezen werd, en maken deel uit van de beslissing.”

Beoordeling

12. Verzoeker heeft een oriënteringsattest B gekregen.

13.1. Een dergelijk B-attest betekent luidens artikel 39 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ (het organisatiebesluit) dat de leerling voor het betrokken leerjaar geslaagd is of, meer precies, “dat de leerling het leerjaar met vrucht beëindigd heeft in de betrokken school en derhalve tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten, behalve in bepaalde onderwijsvormen en/of onderverdelingen”. Artikel 38, 1°, van hetzelfde besluit preciseert dat een leerling “met vrucht” het eerste leerjaar van de tweede graad beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

Die definitie van een B-attest doet vooralsnog aannemen dat de motivering van een dergelijk attest de redenen kenbaar moet maken waarom de leerling die het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en die bekwaam wordt geacht zijn studies verder te zetten in een volgend leerjaar, in de ogen van de beroepscommissie toch de toegang tot welbepaalde richtingen moet worden ontzegd. Het aanvechten van het B-attest binnen het raam van de administratieve beroepsprocedure verplicht met andere woorden de beroepscommissie ertoe om in de veruitwendigde motieven de clausulering in het B-attest zorgvuldig te verantwoorden.

13.2. Het toekennen van een B-attest vereist van de beroepscommissie een ‘prospectief’ – dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend – onderzoek. De leerling is immers geslaagd, hij heeft de leerplandoelstellingen alles bij elkaar “in voldoende mate” bereikt en hij wordt geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel substitueert de beroepscommissie zich als het ware aan de delibererende klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dat schooljaar te oordelen. De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van de leerling – of van zijn ouders – van studiekeuze.

Een beroepscommissie kan op basis van zwakke studieresultaten aan de leerling een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, of zij kan vakantietaken opleggen, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het weze herhaald, geslaagd is verklaard. De beroepscommissie die een B-attest toekent evenwel, verkiest in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

Zo een inschatting van de toekomstige studies van een leerling is geen nattevingerwerk. Een beroepscommissie moet haar ‘prospectieve’ beslissing om een B-attest uit te reiken des te meer steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. Een beroepscommissie die haar noodzakelijk ook deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar niet kan relateren aan de beschikbare objectieve gegevens van het dossier – in het bijzonder de bagage waarover de leerling thans beschikt – zou de grenzen van haar discretionaire bevoegdheid overschrijden.

14. Terwijl de objectieve gegevens van het leerlingendossier, in voorkomend geval aangevuld middels de eigen onderzoeksmogelijkheden waarover de commissie beschikt, de materiële grondslag moeten vormen waarop de beroepscommissie haar overtuiging steunt – namelijk dat de betrokken leerling

geen redelijke slaagkansen heeft in welbepaalde richtingen – dient de commissie die overtuiging ook uitdrukkelijk te motiveren.

Daarbij komt nog, aangezien de leerling gebruik maakt van de door de decreetgever verleende verhaalmogelijkheid en hij aldus een samenkomst van de beroepscommissie uitlokt, dat de formelemotiveringsplicht ten volle betekenis krijgt omdat de beroepscommissie kennis moet nemen van de grieven van de leerling, ze moet beoordelen en ze moet beantwoorden.

Daarmee is niet gezegd dat de beroepscommissie noodzakelijk op elke grief apart moet antwoorden. Wel is vereist dat de formele motivering er blijk van geeft dat de bezwaren van de leerling daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de leerling begrijpt waarom die argumenten de beroepscommissie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de leerling blijken zijn beroepschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de leerling gunstiger resultaat leiden. Maar wat de commissie zeker niet mag doen, is de argumenten zonder meer terzijde laten.

15. Toegepast op de thans bestreden beslissing, leert wat voorafgaat op het eerste gezicht het volgende.

16. De beroepscommissie motiveert de clausuleringen in het B-attest door te wijzen op (1) “algemeen een zwak resultaat op de doorstromingsvakken, voornamelijk op wiskunde”, (2) “drie tekorten”, (3) de “resultaten op examens” die “in verhouding nog zwakker [zijn]” en (4) “verschillende vakken [waarvoor] kennis en vaardigheden onvoldoende verworven [zijn] om met kans op succes naar een 4de jaar TBH te gaan”.

17. Zoals de verwerende partij het zelf aangeeft in de nota, heeft de beroepscommissie met geen woord gerefereerd aan de inzet van verzoeker. Die kwam wel ter sprake in de initiële beslissing van de delibererende klassenraad,

maar de beroepscommissie heeft dit element niet opgenomen in haar beslissing. Aangezien haar beslissing in de plaats is gekomen van de beroepen beslissing van de delibererende klassenraad, mag enkel met de door de beroepscommissie in overweging genomen motieven rekening worden gehouden. Het zou eventueel anders kunnen zijn, indien de commissie zou verwijzen naar bepaalde overwegingen van de klassenraad en daarbij zou aangeven dat zij zich die overwegingen eigen maakt. Van zo een demarche lijkt in de thans voorliggende beslissing geen sprake te zijn.

Met de opmerkingen in de nota van de verwerende partij over de inzet van verzoeker wordt bijgevolg voor de voorlopige beoordeling van de wetmatigheid van de uitgesproken clausuleringen geen rekening gehouden, aangezien die opmerkingen niet aan de beroepscommissie zelf zijn toe te schrijven.

18.1. Verzoeker heeft een jaartotaal behaald van 61%.

18.2. Voor wiskunde, waarvan buiten betwisting lijkt te staan dat het een belangrijke plaats in de lessentabel inneemt, behaalt verzoeker 57%.

Dat resultaat moet worden geacht een representatief beeld te geven van de kennis, de competenties en vaardigheden en, voor zover opgenomen in het leerplan, de attitudes van de leerling. Aangenomen wordt dat een jaarcijfer – waar dit als instrument wordt gehanteerd om een uitspraak te doen over het leerproces van de leerling – in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van het relatieve belang dat moet worden gegeven aan dagelijks werk en aan de verwerking van grotere gehelen tijdens de examenperiode en aan de verschillende onderdelen van de leerstof die voor het desbetreffende vak in de loop van het jaar aan bod is gekomen en dat het om die reden ook een oriënterende functie heeft en betekenisvol is om later studiesucces te voorspellen.

Nog daargelaten of de beroepscommissie dit resultaat terecht als ‘zwak’ omschrijft, is 57% wel een slaagcijfer. Daaruit volgt, ook weer in principe,

dat de leerling die een voldoende jaarresultaat behaalt, voor dat vak de leerplandoelstellingen op voldoende wijze heeft bereikt. Om die reden overigens, wordt hij ook geslaagd verklaard.

Zo de beroepscommissie overtuigd is dat dit voldoende resultaat toch de kansen van verzoeker in het volgende leerjaar in dezelfde of de andere geclausuleerde studierichtingen determineert, dan moet zij op het eerste gezicht met méér over de brug komen dan alleen de vermelding dat het een ‘zwak’ resultaat is, nogmaals daargelaten of dat predicaat terecht is of niet.

Met de verklaring van de vakleerkracht wiskunde die is aangehaald in de nota met opmerkingen mag de Raad geen rekening houden. Deze verklaring dateert 5 september 2016, terwijl de bestreden beslissing genomen is op 16 augustus 2016. Ze is zelfs opgesteld ná het indienen van de huidige vordering en kan bijgevolg nooit door de beroepscommissie als motief voor haar beslissing in aanmerking zijn genomen.

In die mate is het eerste middel ernstig.

18.3. Welke andere doorstromingsvakken de beroepscommissie als ‘zwak’ beschouwt, licht zij niet nader toe in de bestreden beslissing. Daargelaten welke vakken precies ‘doorstromingsvakken’ zijn en buiten het vak geschiedenis – waarop verzoeker 50% behaalt – ziet de Raad ook geen vakken waarvan hij spontaan en zonder nadere duiding op het resultaat het etiket ‘zwak’ zou kleven. Verzoeker behaalt voor de andere vakken – naast wiskunde en geschiedenis – en uitgezonderd de drie jaartekorten, waarover later meer, resultaten tussen 54% en 84%, waarvan er drie tussen 50% en 60% gelegen zijn, zes te situeren zijn tussen 60% en 70%, twee tussen 70% en 80% en één boven 80%.

18.4. De beroepscommissie heeft het, zo lijkt, niet nodig geacht over het vak geschiedenis nader te motiveren. De Raad kan uit de motivering zelfs niet achterhalen of het vak door de commissie als een ‘doorstromingsvak’ wordt be-

schouwd. Het resultaat voor dit vak lijkt dan ook geen decisief motief voor de clausuleringen in het B-attest te zijn, zodat het in het licht van de voorliggende vordering evenmin nodig is om er verder op in te gaan.

18.5.1. Vervolgens maakt de bestreden beslissing melding van de drie jaartekorten, namelijk voor Engels (46%), mechanica (49%) en elektriciteit (47%).

18.5.2. In zijn bezwaarschrift voor de beroepscommissie heeft verzoeker vooreerst opgemerkt, wat het vak Engels betreft, dat “[h]et leerplan van Engels [...] hetzelfde [is] voor alle richtingen TSO 2de graad die geen talen specifieke gedeelte omvatten. Hierdoor is het tekort voor Engels niet bepalend geweest voor dit B-attest aangezien [verzoeker] geadviseerd wordt naar TBO4 te gaan, waar hetzelfde leerplan 2012/056 moet behaald worden”.

Dit beroepsargument, dat op het eerste gezicht niet van iedere redelijkheid is ontdaan, wordt nochtans onbesproken gelaten door de beroepscommissie. Dit kan zij niet, zo lijkt, zonder de motiveringsplicht te schenden.

Deze tekortkoming aan de motiveringsplicht kan de verwerende partij niet ondervangen door in de nota met opmerkingen, dus ná de bestreden beslissing en nádat een vordering bij de Raad is ingesteld, alsnog een poging te ondernemen om een en ander toe te lichten. Met de uitleg in die nota mag de Raad geen rekening houden, aangezien ze niet is toe te rekenen aan de beroepscommissie zelf en het niet toevalt aan de Raad om in de plaats van die commissie over verzoekers resultaten te oordelen.

18.5.3. Verzoeker heeft in zijn bezwaarschrift eveneens vragen gesteld bij de examenresultaten voor de vakken mechanica en elektriciteit, waarbij hij telkens verwijst naar bij naam genoemde vragen: er werden punten afgetrokken voor orde/netheid en taal terwijl dit geen leerplandoelen zijn voor de betrokken vakken zodat een gebrek op die vlakken geen invloed mag hebben op de evaluatie van de leerplandoelen, de puntenverdeling per vraag staat niet in verhouding tot de

oplossingsmethode van de vraagstukken, meerdere vragen zijn zo opgesteld dat een fout antwoord op één van de deelvragen ook het resultaat van de andere deelvragen determiniteert, het examentotaal voor mechanica zou 104 punten moeten bedragen terwijl een optelsom van alle vragen slechts maximaal 102 punten kan opleveren, de vakleerkracht voor mechanica zou bevestigd hebben dat een bepaald onderdeel van de leerstof wegens tijdsgebrek niet uitvoerig aan bod is gekomen tijdens de lessen terwijl daarover wel drie vragen – goed voor samen 14 punten – op het examen werden gesteld, het vak elektriciteit staat in het volgende leerjaar niet meer in de lessentabel voor de studierichting bouw- en houtkunde.

Op al deze argumenten vindt verzoeker op het eerste gezicht evenmin enig antwoord terug in de bestreden beslissing, wat des te minder aanvaardbaar lijkt gelet op het zeer kleine tekort voor dit éénuursvak (44,1/90). Andermaal lijkt dus de motiveringsplicht geschonden.

18.5.4. De Raad van State mag zich niet als een beroepsinstantie in de plaats van de beroepscommissie stellen. Het ligt dus op de weg van die beroepscommissie om deze argumenten van verzoeker op hun merites te beoordelen en ze dan bij te vallen of gemotiveerd te weerleggen.

18.5.5. In die mate is het middel dus eveneens ernstig.

18.6. Wat de “nog zwakkere” resultaten op de examens betreft, verduidelijkt de beroepscommissie dan weer niet precies in welke mate deze deelresultaten de kansen van verzoeker in een volgend leerjaar in dezelfde studierichting zouden bepalen. Dit klemmt des te meer, gelet op de voldoende jaarresultaten voor een aantal van de betrokken vakken (geschiedenis en toegepaste fysica) en de door verzoeker bekritiseerde examenresultaten voor mechanica en elektriciteit, kritiek die door de beroepscommissie, zoals gezien op het eerste gezicht ten onrechte, zonder meer onbesproken werd gelaten.

Ook in die mate is het middel ernstig.

18.7. Het motief dat voor “verschillende vakken [...] kennis en vaardigheden onvoldoende [zijn] verworven om met kans op succes naar een 4de jaar TBH te gaan”, lijkt evenmin de toets van de motiveringsplicht te doorstaan.

Om welke vakken het precies gaat en hoe zij tot dat oordeel komt, laat de beroepscommissie ten onrechte onvermeld. Met enige poging om in de nota en op de terechtzitting de uit oogpunt van de formelemotiveringsplicht ontbrekende redenering van de beroepscommissie *post factum* inzichtelijk te maken, mag de Raad, zoals reeds overwogen, geen rekening houden.

Ook in die mate is het middel ernstig.

19. Verzoeker bekritiseert in zijn eerste middel nog dat de beroepscommissie het zich “permitteert” “zelf uitspraak te doen” over zijn argument in verband met de dyslexie. Het behoeft volgens hem “weinig uitleg” dat de beroepscommissie daar noch de competentie noch de bevoegdheid toe heeft.

Op dit punt lijkt verzoeker zich te vergissen. De beroepscommissie, zoals die in artikel 123/15 en volgende van de Codex Secundair Onderwijs door de decreetgever is geconcipieerd, “heeft volheid van bevoegdheid, i.c. het evaluatieresultaat wordt bevestigd of door een ander vervangen op grond van inhoudelijke of procedurele aspecten” (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2421/1, 27). Zoals in elke administratieve beroepsprocedure waarbij het beroepsorgaan de volle hervormingsbevoegdheid wordt opgedragen om in laatste aanleg te beslissen, betekent deze zogenaamde devolutieve werking dat de beroepen beslissing uit het rechtsverkeer verdwijnt en dat een nieuwe beslissing in de plaats ervan komt, op grond van een autonome, eigen beoordeling van de zaak door het beroepsorgaan.

Dat beroepsorgaan heeft beslissingsmacht over de zaak zelf, op dezelfde wijze als de delibererende klassenraad. Het moet de zaak onderzoeken op grond van al de feitelijke gegevens die hem zijn voorgelegd en het beschikt

daarenboven over eigen, ruime bijkomende onderzoeksmogelijkheden om het beschikbare leerlingendossier aan te vullen.

Aldus ontleent de beroepscommissie aan de voornoemde bepaling de bevoegdheid om zich ook over het beroepsargument van verzoeker wat betreft de dyslexie uit te spreken.

Overigens valt niet dadelijk in te zien waarom een vermeend gebrek aan deskundigheid in hoofde van de beroepscommissie haar van de weeromstuit zou moeten dwingen het bestaan van een functiebeperking te moeten aannemen op grond van de eenzijdige verklaringen van de ouders, *prima facie* niet ondersteund door een erkende attestering of een op grond van zo een attestering opgesteld handelingsplan. De overweging van de commissie dat in verband met de dyslexie “geen objectief element aanwezig” is om dit gegeven “te betrekken in de afweging”, lijkt in de huidige stand van de procedure correct.

In die mate is het middel niet ernstig.

20. Over de aangevoerde schending van het zorgvuldigheidsbeginsel geeft verzoeker geen autonome toelichting. Er hoeft dan ook niet afzonderlijk op ingegaan te worden.

21. Het middel is, in de hiervóór aangegeven mate, ernstig.

B. Tweede middel

22. In het tweede middel voert verzoeker een schending aan van het redelijkheidsbeginsel.

23. Aangezien de motiveringsplicht geschonden lijkt, is het voorbarig om hierover reeds een uitspraak te doen.

Een toets aan het redelijkheidsbeginsel lijkt immers pas aan de orde wanneer de motieven deugdelijk zijn en vaststaan, hetgeen op dit ogenblik nog niet het geval is.

24. Om die reden is het tweede middel in de huidige stand van de rechtspleging niet ontvankelijk.

VIII. Slotsom

25. Er is voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing van de beroepscommissie van het Vrij Instituut voor Technisch Onderwijs te Hoogstraten van 16 augustus 2016, om aan Wout Van Breda het oriënteringsattest B uit te reiken.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 8 september 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren